

BERCHTESGADEN

Waar natuur en cultuur samen gaan

Berchtesgaden

Waar natuur en cultuur samen gaan.

Dit verslag is een weergave van een reis naar Berchtesgaden van 3 t/m 8 oktober 2009. De foto's in het verslag zijn door de schrijver gemaakt.

Harold van der Meer

Veenendaal, oktober 2009.

Inleiding.....	7
Steenbokken bij Schneibstein	7
Steenarenden in het Klausbachtal.....	8
Het Kehlsteinhaus (The Eaglesnest)	10
Berchtesgadener Acher	11
Berchtesgaden	11
Waarnemingen in NP Berchtesgaden	14
Informatie NP Berchtesgaden	15

Berchtesgaden: waar natuur en cultuur samen gaan.

Berchtesgaden: waar natuur en cultuur samen gaan.

Inleiding

Op circa 900 km vanaf Arnhem ligt het nationaal park Berchtesgaden in “Freistaat Bayern”. Het NP ligt tegen de grens met Oostenrijk op korte afstand van Salzburg. Het berglandschap werd in 1978 nationaal park en beslaat ca. 210 km². In Berchtesgaden is een dagelijks van 09.00 tot 17.00 uur geopend informatiecentrum, gelegen aan de Franziskanerplatz 7 achter de Franziskanerkirche. Hier is een tentoonstellingsruimte en zijn informatiebrochures te krijgen. Een aanrader is het boek “Die Tierwelt des Nationalparks Berchtesgaden” (€ 19,80). Daarin staan 236 diersoorten kort beschreven en zijn gebieden aangegeven waar ze voorkomen. Voor wandelroutes/boekjes kun je beter naar het station gaan. Daar is een boekwinkel waar veel wandelgidsen en kaarten te koop zijn over Berchtesgaden. Voor de cultuur geïnteresseerden is daar ook veel lectuur te koop over het Kehlsteinhaus (the Eaglesnest) van Hitler en de historie van Berchtesgaden.

Steenbokken bij Schneibstein

Schneibstein is een 2.275,5 m hoge berg op de grens met Oostenrijk. Deze berg is het best te bedwingen door eerst de Jennerbahn (kabelbaan) te nemen. Deze begint in het dal bij de Königssee. Er is daar voldoende parkeergelegenheid (dagkaart € 4,00¹). Je kunt de auto ook parkeren op Parkplatz Hinterbrand en dan de kabelbaan nemen vanaf het Mittelstation. De kosten van een retour zijn € 19,80 voor de hele route en € 15,10 voor de halve. Er gaat een eerste tocht om exact 08.00 uur. Daarna van 09.00 tot 17.00 uur bergop en de laatste daltocht is om 17.30 uur vanaf het bergstation. Eenmaal op het bergstation houd je links het bordje Schneibstein (routenummer 416/498) aan. De klim naar de top duurt 2 ½ uur. De route gaat eerst over een redelijk gebaad grindpad, maar

¹ Als je in Berchtesgaden overnacht, krijg je een Gästekarte waarmee je korting krijgt op parkeren en andere zaken zoals de kabelbaan.

alras wordt het klauteren over steile rotsachtige delen. Een keer boven heb je een geweldig uitzicht en kun je Alpenkauw *Pyrrhocorax graculus* zien. Deze vogels zijn aan de mens gewend en goed fotografeerbaar. Onderweg kom je diverse alpenflora tegen zoals de Zilverdistel *Carlina acaulis*, Alpenkrokus *Crocus vernus* en diverse gentiaansoorten. Rondom de berg Schneibstein is een populatie van 60-80 Steenbokken *Capra ibex* aanwezig. Deze dieren kwamen hier oorspronkelijk niet voor maar zijn in 1937 uitgezet. Daar ze niet worden bejaagd, zijn ze niet schuw en vrij goed te benaderen. De populatie houdt zich zelf in stand en het aantal dieren varieert afhankelijk van het voedselaanbod. Het is mogelijk om het gebied verder in te trekken via de Seeleinsee route (416) en direct na dat meer rechtsaf te slaan de 497 in naar het Mittelstation van de Jennerbahn. Voor de totale wandeling staat 6 ½ uur aangegeven. Trek er in verband met het zoeken naar Steenbokken, het fotograferen en de nodige rustpauzes een hele dag voor uit.

Steenarenden in het Klausbachtal

In het westen van het nationaal park ligt bij de Hintersee het ca. 7 km lange Klausbachtal. Aan het begin van het dal is een parkeerplaats en een informatiecentrum van het NP Berchtesgaden. Van hieruit zijn georganiseerde wandelingen te maken onder begeleiding van een gids. In het

vroege voorjaar broedt de Steenarend tussen ca. 900 en 1.400 m in een rotsnis. Ieder jaar wordt een nieuw nest gebouwd. Het nationaal park herbergt 5 broedpaar. Afhankelijk van het voedselaanbod hebben ze een territorium van 40 tot 120 km². Ze leven onder meer van de Alpenmarmot en jonge Gemzen.

Wij vertrokken vanaf de parkeerplaats te voet via de route 281 langs de geasfalteerde weg. Na circa 2 km is er een wintervoederplaats voor het Edelhert. Hier worden de dieren vanaf november – april gevoerd daar er te weinig te eten is in de vrije natuur. De route vervolgend kom je weer bij een informatiepunt. Hier is een kleine permanente tentoonstelling te zien over de variatie in het NP. Vlak na dat informatiepunt is rechts een pad omhoog, de route 473 naar het Neue Traunsteiner Haus. Voor deze zwarte route staat 6 ½ uur.

Voor het volgen van de gehele route is het verstandig om te overnachten in de hut. Wij zijn de route gevolgd tot een hoogte van ongeveer 1.400 m aan de boomgrens. Het pad gaat stijl omhoog door een gemengd bos. Hier en daar is het pad zeer smal langs een steile afgrond. Net boven de boomgrens hadden we een geweldig uitzicht op de steile rotswanden van de Stadelhorn en de Wagendrichtelhorn. Hier vloog het Steenarendpaar al termiekend

Berchtesgaden: waar natuur en cultuur samen gaan.

langs. We konden ze gedurende een kwartier goed observeren tot ze zo hoog waren dat ze niet meer met het blote oog te zien waren.

In het bos tussen de 1.100 en 1.300 m troffen we de Drieteenspecht aan. Deze minder schuwe soort liet zich goed fotograferen. Er zijn nog 5 andere soorten spechten in het NP aan te treffen: Grote bonte specht, Groene specht, Grijskop specht, Zwarte specht en de Witrugspecht. In de bossen waren verder veel mezensoorten te zien, zoals Staartmees, Zwartkopmees en Pimpelmees. Bij huizen bij de parkeerplaats was de Zwarte roodstaart goed te horen en te zien.

Het Kehlsteinhaus (The Eaglesnest)

Dit pompeuze huis werd in 13 maanden gebouwd in opdracht van Martin Bormann en door de Nationale Socialistische Partij in 1939, ter gelegenheid van zijn 50ste verjaardag geschonken aan Adolf Hitler. Het Kehlsteinhaus ligt bovenop een 1.834 m hoge berg en biedt een prachtig uitzicht over de indrukwekkende omgeving. De weg er naartoe is alleen toegankelijk voor bussen, zodat de auto geparkeerd moet worden aan de Obersalzberg. Hier was tevens de in april 1945 door de geallieerden plat gebombardeerde Berghof van Hitler. Op deze plek staat nu onder meer een groot hotel en een museum. Alleen de 4,7 km lange tunnels die de diverse bunkers verbond zijn nog over van de Berghof.

Nadat je met de bus naar de parkeerplaats bij het Kehlsteinhaus bent gebracht, ga je via een tunnel naar een met messing beklede lift. Dan leg je de laatste 124 m naar de hal van het huis af in 41 seconden. Daar het huis na de oorlog werd geplunderd is er niet veel meer van het originele interieur over. De grote open haard in de conferentiezaal is nog wel authentiek.

De busdienst is strak georganiseerd. Bij de parkeerplaats koop je een kaartje waarop de vertrektijd staat. Bij aankomst bij het Kehlsteinhaus dien je direct de retourbus te bespreken. Trek voor een bezoek ongeveer 2 uur uit. Dit is ruim voldoende. Je hebt dan ook voldoende tijd om de alom aanwezige Alpenkauwen goed te bewonderen. Ze zijn bijna handtam.

Berchtesgadener Acher

De Berchtesgadener Acher is de beek die door Berchtesgaden stroomt. Ze ontstaat onder meer door toevoer van water uit de Königssee en de Hintersee. De Berchtesgadener Ache is voorzien van diverse sluizen. Op meerdere plaatsen hebben we Grote gelekwikstaart en Waterspreeuw gezien. Tussen restaurant Laroswacht (ter hoogte van de Allweggasse) en de stroom afwaarts gelegen sluis zijn meerdere keren twee adulte Waterspreeuwen vastgesteld, mogelijk een broedpaar.

Berchtesgaden

Het plaatsje Berchtesgaden heeft een mooie “Altstadt” en is zeker de moeite waard om eens rustig door te wandelen. Centraal staat het Augustijnenklooster welke in 1122 werd ingewijd. Daar er nooit voldoende geld was om een nieuw klooster te bouwen, werd er steeds in de dan geldende stijlen een stuk aangebouwd. Elementen in de Romaanse-, Gotische-, Renaissance-, Barok- en Rococostijl zijn hier nog steeds de stille getuigen van. Na 1810 diende het klooster als jacht- en woonhuis van diverse Beierse koningen. Van 1922 tot 1933 woonde hier kroonprins Ruprecht von Bayern.

Berchtesgaden: waar natuur en cultuur samen gaan.

De natuur bood Berchtesgaden zijn rijkdom: hout en zout. Al in 1191 werd een zoutmijn geopend. Het in 1517 geopende Salzbergwerk Berchtesgaden is nog steeds in gebruik. Hier wordt ieder jaar met speciale waterboormachines circa 600.000 m³ zoutwater gewonnen, wat vervolgens tot zout wordt verwerkt. Behalve uit de zoutwinning kent het Salzbergwerk ook inkomsten uit toeristen die op allerlei manieren vermaakt worden. Hout werd niet alleen gebruikt voor de bouw. Berchtesgaden en omgeving is ook bekend om het kunstzinnige houtsnijwerk.

Er zijn veel overnachtingsmogelijkheden in Berchtesgaden en omgeving, variërend van hotels, tot pensions en campings. Wij stonden op camping Allweglehen aan de B305 tussen Berchtesgaden en Salzburg. Het is een redelijk eenvoudige camping met restaurant en kampwinkel, waar 's morgens verse broodjes te verkrijgen zijn.

Zicht op de torens van het voormalige klooster vanaf de Marktplatz →

Waarnemingen in NP Berchtesgaden

Hierna volgt tabel van een klein aantal van de opvallende en/of gefotografeerde soorten.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Locatie	Datum
Alpenkauw	<i>Pyrrhocorax graculus</i>	Kehlstein	5 okt 2009
Blauwe monnikskap	<i>Aconitum napellus</i>	Schneibstein	4 okt 2009
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	Berchtesgaden	5 okt 2009
Drieteenspecht	<i>Picoides tridactylus</i>	Klausbachtal	7 okt 2009
Duitse gentiaan	<i>Gentianella germanica</i>	Schneibstein	4 okt 2009
Franjgentiaan	<i>Gentianella ciliata</i>	Schneibstein	4 okt 2009
Groene specht	<i>Picus viridis</i>	Klausbachtal	7 okt 2009
Grote bonte specht	<i>Dendrocops major</i>	Klausbachtal	7 okt 2009
Grote gele kwikstaart	<i>Moytacilla cinerea</i>	Berchtesgaden	8 okt 2009
Herfsttijloos	<i>Colchicum autumnale</i>	Berchtesgaden	3 okt 2009
Robertskruid	<i>Geranium robertianum</i>	Klambachtal	8 okt 2009
Rode eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Berchtesgaden	3 okt 2009
Ruig klokje	<i>Campanula rachelium</i>	Klausbachtal	7 okt 2009
Steenarend	<i>Aquila chrysaetos</i>	Klausbachtal	7 okt 2009
Steenbok	<i>Capra ibex</i>	Schneibstein	4 okt 2009
Voorjaarsgentiaan	<i>Gentiana verna</i>	Schneibstein	4 okt 2009
Waterspreeuw	<i>Cinclus cinclus</i>	Berchtesgaden	8 okt 2009
Wilde lijsterbes	<i>Sorbus aucuparia</i>	Jenner	4 okt 2009
Zilverdistel	<i>Carlina acaulis</i>	Jenner	4 okt 2009
Zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	Berchtesgaden	8 okt 2009
Zwarte specht	<i>Dryocopus martius</i>	Klausbachtal	7 okt 2009

Informatie NP Berchtesgaden

www.nationalpark-berchtesgaden.de

www.salzzeitreise.de

www.heimatmuseum-berchtesgaden.de

www.allweglehen.de

www.berchtesgadener-land.com

